

1.

Що ви відчуваєте, коли дивитеся на дітей, які граються в пісочниці?

Може, радість?

Усмішка лізе на обличчя, коли ви спостерігаєте, як присипана піском дівчора будує кострубаті замки з різнокольорових пасочок?

Або любов?

Бо перед очима постають свої діти чи онуки, які так само безтурботно граються, не зважаючи ні на що. І хоч ви розумієте, що, звісно, свої найкрасивіші, найталановитіші, найрозумніші, але при цьому і до цих, чужих малюків відчуваєте любов.

Чи, може... ностальгію?

Ви згадуєте своє щасливе дитинство, коли не було жодних відповідальностей, не було роботи, платні за комунальні послуги й найбільшою життєвою трагедією було те, що сусідський пацан украв вашу іграшку.

Бувають такі поганці, які відчувають огиду. Вони на дух не сприймають оцих верескливих створінь, у яких інтелекту менше, ніж у собаки, і все, на що вони здатні, — це противно кричати і пудити собі в штани.

Те, що відчуваю я, коли бачу дітей у пісочниці, одним словом не назвеш.

Спочатку по тілу повзуть мурахи. З'являються десь на стегнах, далі перебираються на живіт і спину, частина повзе на руки аж до самих пальців, основна ж маса прямує вгору, на потилицю, і врешті-решт зупиняється десь на скронях. І там починає жалити тисячами маленьких жал. Далі паморочиться голова, як від різкого вставання з ліжка. Тіло стає кволим, як учорашній попіл, аж доводиться докладати неабияких зусиль, щоб не впасти. Але ці фізичні симптоми — то верхівка айсберга. Найжахливіше відбувається всередині.

Страх сковає все ество. Розбиває душу на сотні нерівних гострих уламків, які ніколи не зберуться до купи в початковому вигляді. Мозок відмовляється аналізувати. Він посилає хибні сигнали в усі органи чуттів, а потім... потім повертає крізь час та простір назад, у немичність, яка заміщує собою реальність.

Мені вісім. І в моїх ніздрях знову запах бузку з букета, який тримає в руках тітка Валя. Вона сидить на лавці біля дитячого майданчика та лузгає зернята, кидаючи лушпиння позаду себе в траву. Я чую, як двірник Степан брязкає ключами біля дверей у підвал. Смакую пломбір у вафельному стакані, куплений за власні кишенькові. У моїй руці — тенісний м'ячик. Справжній. Жовтий, як сонце. Це велика цінність. Такий з усіх хлопців мого двору є тільки в мене. Батько подарував. Я нікому його не даю — граюся сам. Кидаю в стіну нашого будинку, він повертається, а я уявляю себе Пітом Сампрасом.

І ще я вкотре бачу перелякані очі Насті. Секунда. Навіть менше. І все...

Десь у глибині моєї свідомості зароджується крик. Він несамовито клекотить, як лава в жерлі вулкана, стрімко наростає, мов снігова лавина, і зі свистом виривається, наче північний вітер:

— Настя!!! Ні!!!

А далі — морок. Суцільна чорнота. Бо чорний — це колір смерті.

2.

Собаки рідко бувають сумні. Коли думаєш про собаку, передусім бачиш веселий, майже усміхнений писок, смиренні й дещо грайливі очі та рухливий хвіст, що теліпається так, наче пришитий до тулуба одним швидким стібком.

Однак собаки, окрім своєї життєрадісної вдачі, — дуже проникливі істоти. Вони відчують стан хазяїна краще за найліпшого психотерапевта.

От і Лазар, старий чорний лабрадор, не був винятком. І хоч як хотілося йому побігати в парку під сонячними променями, так щоб висока трава лоскотала його пузо, він смиренно йшов поруч із хазяїном. Лазар знав: якщо він захоче й попросить, то хазяїн зніме повідець і дозволить побігати, — але розумів, що потрібен саме тут, біля нього.

Вік хазяїна було важко визначити з першого погляду. Таких називають «чоловік середніх літ». Однак які вони, ті «середні літа»? Сорок, п'ятдесят чи, може, шістдесят — сказати було важко. На ньому було довге сіре пальто, з-під якого визирали чорні костюмні штани та до блиску начищені черевики. Ішов він неспішно, і в тій ході відчувалися гордість і розпач одночасно. Колись усміхнене його обличчя втратило життєлюбність, і було щось жахливе й жорстоке в його погляді. У руках він тримав квіти. Червоні троянди.